

Вера Бранковић Мајска

СВЕ ПАМТИМ

Пожаревац, 2015.

НОЋНИ ВЕТАР

Шта говорити поноћноме ветру
Жару комете што гасне у етру
Пукотини уској на сред таванице
Дрвету сетном на ком ћуте птице
(депресивној брезе у мојој улици)
Шта рећи улици и мојој старој слици
(налик сам себи ја била некада)
Ветре у ноћи мене нигде сада
И својој прошлости била сам далека
Ваздушна прскава к'о пенаста река
Равноправна с тлом и с капима кише
Разорна олујо све спорије дишем
Јер се непрестанце на размеђи крећем
Око сопства свога и светске несреће
Шта питати ружу што у вази блиста
Трнову гранчицу бубицу сред листа
Ма ноћас ће мене ветар да однесе
У време таме у давни свет наднесен
Над спирални вртлог сенки и тишине
Утопљеног сна и вечне празнине.

ГРОМ

У позном тренутку старе бурне ноћи
Пробудих се нагло страшна у самоћи
Те чух како гром мрачни свод пресеца
И анђела малог крај мене да јеца
Беше то анђелак зеленкастих крила
Сва дубина неба у мене се слила
Сви векови могући будући и прошли
У мој су собичак ко поплава надошли
Скочих и вриснух громко узаврело
Рајско је биће кроз прозор излетело
Завртех се ја око себе саме
Као демон какав усред собне таме
И шапнух у мрак: звездани хаосе
Слетели да ме пред Свети Суд носе?

Тишина се густа слегала по мени
Кад одхуја у вис анђео зелени
А зрак један танан невидљив ко Бог
Сливао се кроз ноћ из дисања мог
У праизвор времена тамо где све бива
Непролазно божански ко буктиња жива.

ВАН ВРЕМЕНА

Ван времена треперава
Из корена процветава
Давни цветак заборава.
Ја сам испод свелих трава.

Баш добро је што не гледам
Животић мој бивши бедан.
Био један к'о ниједан
Грцав смушен изуједан.

Ван времена сан све тиши
Час ми нижи а час виши
Земљо и за мене диши
Дахом својим траве њиши.

Душе свети изван света
Кад споменак мој прецвета
Нек жарптица гнездо сплета
Чим васкрсне из несвета.

РАСЦВЕТ ПРАЗНИНЕ

За ову песму којој недостају речи
Потребан је клавир. Ружа на столу.
Одбачена књига која с пода
Посматра таваницу.
Моја неприметна одсутност.

У овој песми у којој мене нема
Има душа светлости. Бића без сенки.
Њихове недодирљивости
У невидљивој тишини трајања.
Непокретног времена у себи.

Ова песма упорно ћути и упорно чека
Свирача пред кућом у ноћи.
Расцвет празнине.
Златоносну речицу да потече с дна.
И мог двојника из прасвета
Који ће ме вратити Сунцу.

ЖУТИ ЛЕПТИР

Стално ме један жут лептир облеће
Ко нечија душа са неба слетела
Пресеца ваздух испред мога чела
Час ми на раме час на теме слеће.

Свуда ме прати у слутњу ми уђе
Одасвуд простор нестварни отвара
Овај свет живих мени није стваран
Сва сам згрчена у бивању туђем.

Можда се спустио неко да ме врати
Из низине моје у небеса плава
С којих древна светлост прокапава
И посматрају ме двојници крилати.

ПОПОДНЕ, КИША

Поподне киша ненадна густа
У свом собичку пресахла пуста
Од себе бежим у огледало
Старинско мутно испуцало.
Страх од себе све ми је већи
Осећам се чудно нељудски псећи
Некако гладно насилно бесно
У посве сувишном телу тесном.
Позиве облака знам зашто чујем
Не одазивам се не одјекујем
Из огледала где сам се стисла
Ко онострана звер искисла.

Поподне киша баш топла тамна
У снопхату ми одаја пламна
Буктиња којом сагорева
Лице певача који сам пева
У свим записима својих сања
О живом огњу постојања

Поподне киша сузна и кружим
Шуме ми сећања унатраг пружим
Ван свог времена сабирам ћутке
Влажне попале тренутке
Не могу никуд из огледала
Друкчија од себе у туђ бездан пала
Па самотна позна и све тиша
Слушам како се слива киша.

МОГ ОЦА ДУША

Неко осмехнут ноћу чува моју самоћу
Док спавам и сањам да провалијом потањам
Можда мог оца душа моје дисање слуша
Лебди сред собице и посматра ми лице
А тишина све гушћа без свог извора и ушћа
Навире са безброј страна ко тајна онострана
Води ме кроз бивше дане док садашњост не сване
На кружни пут ме врати да унатраг ме прати.

ДУШЕ СВЕТИ

Душе Свети моја мајко бесмртнице
Слети из свемира засветли ми лице
Запевај ми гласом ванземаљске птице
О небеском смислу моје садашњице

Моја мајко Душе Свети изван дана
Ако долепршаш са свода звездана
Знаћу да си сјајност богомдана
Као васељена свечна бездана

Ући моја мајко ући Души Свети
У ноћ ветровиту и до мене слети
Озрачи ми ваздух па се себе сети
А потом поново звездама одлети.

САЊАЈ МЕНЕ САЊАЈ

С. Б. Л

Сањај мене сањај и пошто одлетим
Да нађем се у етру висине.
Ја ћу тебе на небу да се сетим
Чим као звезда треперава синем.
Сањај мене сањај нема заборава
Ни теби ни мени у вечној тишини.
Са свода густа светлост прокапава
На наше две хумке у прашини.
Сањај мене сањај као сањар сањај
Моју небеску песму како дише.
И простором без дна потањај потањај
Путнице моја које нема више.

МЛАДЕНОВА СЛИКА

Мој брат Младен пратилац сенки
Из провинцијског недељника посматра своју
Просуту урну
Његова слика помножена собом
Није ограничена форматом новина
Живља од мене дише као протицање ваздуха
Слива се у изнурено недељно поподне
Свети је дан и света бол у тишини
Занетог усамљеника на папиру
У згареном непрегледу осаме и ћутње
Само је збирка снова остала нетакнута
Да самује и влада празнином
Брате Младене ма како да окренем слику
Видим себе на твом недостижном
Путујућем лицу
Као летећи мозаик скамењених година
Коме приспећа нема.

СНИМАК УТОПИЈЕ

Човече одсањај океан и звезде
На сред океана острво светости
Копно искричавих дана и радости
Где се феникси излегу и гнезде

Видиш ли малу лађу која лута
Гледајући тамну зеленкасту воду?
Трага за обалом потапа се плута
А ја се тетурам на том тужном броду

Да самој себи и пучини говорим
Да смо нестварне обала и ја
Нигде не постоји земља Утопија
Нит има творца ко би да је створи.

У БЕСТРАГИЈИ

Не маре за мене горка црна мора
Бродови у магли траве зеленгора
Незнанци ноћни које у сну срећем
Док време струји камењем и цвећем

Ни да досањам свој спев нећу моћи
О птици гаврану у подземној ноћи
У ствари ја сам одавно отишла
Сва се растворила у низину сишла

Без игде ичега ништа не добивши
Журим бестрагијом с тренуцима бившим
Док свуда се пружа спушта па се диже
Бескрајност која нема где да стиже.

НАД НЕБЕСКИМ ГРАДОМ

Не руши ме Свети у празнину таме
Где аветне сенке ништавилом маме
Мени разлистан врх планински треба
И цвеће високо од земље до неба

Мада се тетурам пустињама сивим
За извором својим док пустињски живим
Као месечар који пут свој прати
Пресвети Праоче из сенки ме врати

Препуни ме сву ведрином и надом
Да могу лебдети над небеским градом
Налик бићу бесмртном које у самоћи
Светли док посматра светове у ноћи.

СВАКЕ НОЋИ УСНИМ СУНЦЕ

Сваке ноћи усним Сунце
Снивам пламен таласави

Као буру океана
Игру ватре и ваздуха

Сваке ноћи певам ноћи
Изворима и сенкама

Да протичем и сливам се
Низ врлети непроходне

Сваке ноћи мени руке
Окрилате лепршају

Да одлећем и одлећем
Кроз бескрајност па се вратим

Верној Земљи сапутници
Што ме прати око Сунца.

КУЋА У СНУ

Спава моја кућа у моме сну спава
Обливена ваздухом и мирисом трава
Сања мојим сном благодетну кишу
Трновиту стазу до звезда све вишу
Сеновита препуна утопљених душа
Олујну кошаву око себе слуша
Сунце над њом у етру без дна
Зрева јој тренутке узалудног сна
Снива препуштена своме узалуђу
Да ће у њу бар скитнице да уђу
Све нижа бива слутећи све црње
Да ће да се сурва у коров и трње

Спава моја кућа у моме сну спава
Сања жбун сасе врт ван заборава
Осенчено дете уснуло на прагу
Грешне разговоре о Свевишњем и врагу
Сања мојим сном моја кућа стара
Да јој труда врата са смешком отварам
Тумарам прашним одајама снујем
Да одвајкад ко светлост путујем
И да ће сви они којих више није
Поново да живе али животније.

КАМИЧАК СРЕД БАШТЕ

Камичак зелени чуцак на сред баште
Не зависи од моје ненаучне маште
Сам себи довољан кад је час повољан
Немушти дијалог водити је вољан.
Обично пред поноћ пошто врт већ усни
Застанем пред њим с опушком на усни
Стојим ишчекујем малаксало дишем
Ко приказа каква у башти се њишем.
За само трен један прожме нас заједно
Сазнање да смо на тлу ноћном једно.
Његове згрудвано правековно око
Необележено трајањем и роком
Посматра шта се дешава у мени:
Брод потања црни океан се пени
А сазвежђа што их у мом срцу има
Све ми се брже гасе у грудима.

Сумаглица ноћна облива ми лице
Капи кише крупне као каменице
Лепе се по мени док се не скаменим
И навек се згледам с камичком зеленим.

ОГЛЕДАЈУЋИ СЕ У НОЋИ

Да сам летећа као што сам случајна
Не бих нигде слетала
Живела бих сама у ваздуху

Али немам крила прозрачна
Имам ко зна чије лице
Глинено срце и стену коју гурам
Узбрдицом каменитом
Огледајући се у ноћи.

ЧУВАР ТИШИНЕ

Он је отпловио чуном од трске
У доба ноћи буре и бродолома
Потонуо на бокоре корала
У тамној дубини воде.
Ја сам остала у замку од пене
Окренута празном огледалу
Замишљам лик који треба да имам
Да бих се могла препознати
Као глуви чувар тишине
Утопљеника с црном лампом
Сливеног у протицање времена и мене
Која сам затворила све одаје
Да у њих не слете дошљаци с неба.

ВЕЧНО ЧЕКАЊЕ

Чаробница над златним копном
Лебди с лиром и чека.
Хоће ли ико стићи њој
Која поставља замке сенкама
Док јој се надима срце
Жудњом за сапутником бесмртним?
Зар њој од вечности следује
Само лира и светлост?
Прастара сама и уморна
Препушта се таласима ваздуха
И чаробним сузама
Испира тамне тренутке.
Неће она дочекати никог
Свирком јеком и трајањем
Своје надземне самоће.

САЊАРИЈА

Сребрно језеро сребрне рибе
Сребрни чамац у коме моја сестра
Лови сребрног смуђа
Лебдим над њом шапућем јој
Да ње и мене одавно нигде нема
Али да је могуће да ћемо поново постојати
Певати ноћу играти валцер и танго
Пошто поједемо по главицу лука сребренца

Она ме не види и не чује ме
Напокон је упецала сребрног смуђа
Спрема себи касну вечеру
У сребрном тигању у својој сребрној кући
Поред Сребрног језера

Ја летећи кружим око ње
Да настављам ко зна чија сећања
Јер на дну сребрне стајаће воде
Лежи незнанац у сребрном ковчегу
А нас две смо само кошмарне слике његовог сна
Који траје вечно.

ЗБОГОМ КРИЛАТИ ДЕЧАЦИ

Збогом крилати дечаци збогом синови сна
Одлетите унатраг ваша игра мора се завршити
И започети друга ко зна чија.
Не плашите се празнине која ће настати
Пошто се пробуди сањар над сањарима
Коме дугујете путовање небом
И илузију стварања Обећаног света.
Будите храбри као што је храбар он
Нагнут над провалијом између звезда
Посматрач вечности тамнила и светлости
И ваше лепршаве игре с временом.
Машите прозачним крилима
Поздравите минула столећа
Разорена царства и сенке владара
Узидане у срушене бедеме.
Поздравите све што стреловито
Пролази мимо вас
Само је пролазност неуништива и стварна.
Збогом крилати дечаци збогом синови сна
Ви знате да постојати
Значи летети према прошлости
И да је творац ваш
Који вас испраћа скопљених очију
У ковитлацу искрица и честица таме
Сопственом сну сведок и судија.

СТВАРНИ САН

Летела сам с адском птицом
Подземном без ока оба Као
с грешном покојницом У
паклу сна у недоба

Хтењем ми је срце тукло
Да се стварном свету вратим
Ал' ми живо време пукло
Потонули давни сати

Као да ме било није
Већ у мени био злодух
Сагла сам се да испијем
Из подземне реке воду

Безока ме птица она
Нечујна ко прелет сени
(срце таме сам Сотона)
Увела у град паклени

Да у њему навек сневам
Бистри извор љиљан свице
Бога како свету пева
А прате га рајске птице.

ПЕСМА ИСПОД СВЕТА

Тресе се у тмини сав хаос паклени
Мој сплав насукани и кукавне сени

Све се то руши окреће пропада
У блатно средиште подземнога града

Сама под светом у олуји мрачној
Још бих да шапћем о висини зрачној

Али река ноћи сва у црној пени
Слива се све ниже спушта се ка мени

Као свака сенка у паклу што јечи
Немам пуно срце ни густину речи

Пошто сам тамнија од земне дубине
Ничим се не браним од адске судбине

Само моја стара песма испод света
Снива о плавом лептиру сред цвета.

КЉУЧ

Имам кључ поезије
Њиме отварам невидљива врата
Да закорачим у простор
Што га само ја видим.
Нема тла пода мнош
Нема свода нада мнош.
Висим у разјапљеној тишини
С кључем у шасти с празнином у памћењу
Заборавила сам могућност кретања
Како да се вратим из невидљивог света

Висим у разјапљеној тишини
Имам кључ да ослободим затворену песму
Она бежи од мене урања у нестварни простор
Не могу је дохватити
Не могу јој наћи место на папиру
Плашим се речи између речи
Плашим се срца и музике
У неизрецивој песми

Узалудни кључ испада ми из руке
Висим у разјапљеној тишини
Као тужна сенка пајаца.

ПРАХ

Може се рећи освануло доба
Доба у ком једна празњикава соба
Штитећи свог баш сувишног роба
Китњасто прича о светости гроба

Може се рећи спремна сам да легнем
Легнем да се отмено са црницом слегнем
Најдубљим правцем од себе да побегнем
Од пакла до раја да се сва растегнем

Може се рећи да ме није страх
Страх што следи мога сопства крах
Одавно са себе сву таштину спрах
Била сам и бићу само земни прах.

СТАРЕЊЕ

Колико сам се удаљила од света!
Бог да ме прости мене више није.
А пресвето дрво још пупи и цвета.
Лати и пчеле никад животније.

Нико ме не памти не тражи да ме нађе
Не зове ме нико нит' ме ико чека
К'о магла сам над тлом ил' трупина лађе
Слупане бујицама река.

МОЈ ПОРТРЕТ НАДА МНОМ

Висим
Окачена о ноћ висим
Све гушћа осенчена све дубље
Час јесам час нисам
На месту својем
Никад не знам где сам

Никад не знам ко
У мојој низини расте
Ко поставља трпезу
Гошћи тајанственој
Ко се од чега брани

Висим
Висока заклаћена висим
Сва прашњава
С памћењем отвореним
У дну позадине

За недодирљив свет
Који испија
Моју суву тишину

И за Њега над нама
Који слику своју
Никад имати неће.

ОБЛАК ДАВИД

После живота стекао сам право
На своје право име.
Ја сам облак Давид крзнар и коцкар
Прокоцкао сам све што сам имао
Од Пиринеја до Урала.
Када сам се коцкао у сопствену смрт
Добио сам на коцки.

Твоја мајка а моја кћи
Можда спава са очима изван сваког зла.
Не знам откуд знам тај стих балканске поезије
То ћеш ми рећи ти кад слетиш до мене
С малим каменом
У цепу твоје црне хаљине

Господње биле су године
У којима сам ја пратио кружно
Путовање моје таласаве сенке.
Тебе твоји дани намучише веома.
Поуздано знам да пристиже часак
Када ћеш међ' облацима бити леп облачак.
Не страши се ништавила оно не постоји.
Нема ничега што не би могло да буде
Облак ил' пена.
А ми облаци смо неуморни пустолови
Који трагају за изгубљеним временом.

О ПУСТИЊИ ПЕСМА

Не кружи над главом мојом
Не вребај грабљива ругалице
У мојој нутрини брзаци су и вихори
И бесмртник који сам
Трага за својим светом
Ево дижем се рањава
Журим с памћењем својим
Треба ми само цвет на песку
Облак у висини
Па да све даља и даља будем
Ово је моја пустиња
Ова моја пустиња нема
Ни почетак ни крај.

ХУМКА НА ХОМОЉУ

Са брдашца хомољског брз поток се слива
У близини потока хумка једна снива
Осенчена грмљем јасмина и ружа
Надаље узан пут кроз коров се пружа.

Док на ливадама прво сено пласте Врелим
небом пролећу час врране час ласте.
Ожеднели људи да стигну до воде
Морају да се и пењу и силазе.

С поштовањем гроб незнанца обилазе.
Прастара му душа налази се свуда
У простору између стварности и чуда.

Брдска вода свежи осушене усне.
Протиче већ сутон и тамнило гусне
Да лице Месеца из етра изрони.

А поток ко да грца док жубори.
Док ноћни ветар цвехове повија
Под теретом звезда небо се савија

И одлазе косци мирисни од трава
Старом тугованком уснулог у хумци
Природа штити од заборава.

ТЕ ВЕЧЕРИ

Летела сам и ја те вечери вреле
Док су лептирице прозрачне летеле

Прастара је светлост слетала с Месеца
Мирисао путем црни бор док клецах

Легла сам на тле сиво живо врело
А све је у мени летело летело

Бројала сам своје тренутке летеће
Жудећи да свод бездани надлећем

Да ми душа пламна из ока излети
И да сама лети нигде да не слети.

ОНИМ СТАРИМ МОСТОМ

Оним старим мостом увек могу прећи
Са свог потонућа на неки свет летећи
Пошто му прошапћем тугованку реску
Сетим се мостова срушених у треску
Дишу привиђају на дну тамних вода
Правце пристизања и низину свода
А мене још памти мој мост завичајни
Којим се сретали срећни и очајни
Он ме и сад брани чврстином камена
Од наплавина пуцњева пламена
Од мутљага што ми се разлива низ очи
Зна зашто замало са њега да скочим
Зна да ме град у ваздуху чека
Да ме чека брзак мој брежуљак смрека
И нешто што се мора догодити
Од ничег створити блистати бродити

Из вртлога у вртлог ваздушни бездани
Сливају се давно потонули дани
Као тихе реке оностране
Ко мириси лишћа са скрхане гране
На сред старог моста још ме зове неко
Дух нечији лебди над пресахлом реком
А ја тим мостићем увек стићи могу
Свету успомена и песми мом богу.

ТРАГАЧ

Ко је трагач који стићи неће
У круг садашњице којом се окрећем
Као натрула пуста ветрењача
Гмиже ли пузи унатраг корача
Пустаром празном где не постоје
Миристи биља варнице ни боје
Трага ли за мном нестварном незнанком
Спојеном с јавом само с нити танком
Која никад не зна где пребива
Зашто пада у благишта жива
Потом се диже из кала и тмуше
Узлетом своје лепршаве душе
Док сања и сања ванземаљске лађе
Да л' ће мој трагач икад да ме нађе
На путу сна мог у сновима ноћи
У свету земаљском можда неће моћи
Ал' у добу будућем небеском ко зна
Чека да засветлим као звезда позна
Ја која касним за зраком својим
И никад нећу свој врх да освојим.

ВЕЧНИ ПОСМАТРАЧ

Журим да се вратим журим бивши свете
Враћам се небу док ми звона прете
И мноштво сенки подземних ме мами
Да будем водич сеновит у тами
Сва савијам се посрћем и климам
Главом празном празнијом од дима
Хитам док ме паклена судбина не снађе
Кутак сопствени светлосни да нађем
Где ћу да снивам снивам само снивам
Као биће ватре да жарим и бивам
На своду најсамља висока звездана
Вечни посматрач својих прошлих дана.

ИЗ ХУМКЕ

Из бездане васионе
Ваздушна ми лађа стигла.
И подземљем звона звоне
Да бих се из хумке дигла
Потонула давна бивша
Сва растворена почивша
Из дубине вечне тмине
Да одједрим у висине
И заумним тренем својим
Опет сањам да постојим
Речна као река нека
Далека и предалека
Сваком ко сни да путује
Трчи кроз ноћ одјекује
И сам сања сања сања
Вечне игре постојања
А брод мали што ме буди
И лептирасти надљуди
Песма која с неба пада
Зову да живим живим сада
Па кад изроним из црнице
Осветлим оком бесмртнице
Све земље снова и столећа
Будућа прошла и летећа.

СВЕ ПАМТИМ

Ничега нема у простору
Који припада само мени
У складу са спиралним временом
Ослушкујем ритам пролазности
Не бојим се светлосних година
Празнине између мене и Бога
Будућности у кошмарном сну
Која ме неће препознати.

Протичем кроз вечну ноћ
Да пратим кретање прошлости
И све памтим.

НЕПРОЛАЗНА БОЉКА ЖИВОТА

Своје путовање песмом, плавом промајом изнад света, тим путевима сна – чудосна, од светлости до таме започела је Вера Бранковић Мајска првом књигом још године 1971. именованом *Место где те нема*. Наставила је *загледана у слободе* (1980), на трећи *Водопад* (1985), разазнаје *Светлине* (1994), те преплави горком *Душобољом* (2002). Са дванаест нових песама допуњава књигу изабраних и нових, *расечена јабука* (2006), којом на једно место окупља наслагану и густу болест душе, сасвим извесни терет камени.

Мења форму казивања те се опробава у прози стварајући књигу прича *камењар* (2013), у којој је приповедање пуно тамне тајне, уз чар поетске жице. Да душобоља јесте непролазна бољка и трајно стање лирског субјекта може се уочити и у новој књизи песама Вере Б. Мајске, насловљеној *Све памтим*. Дубоко интимистичка, меланхолична, вазда рањива, песма Вере Мајске ниже стихове о бездушном свету, егзистенцијалном бесмислу и угрожености. Живот није ништа друго до сизифовска путања којом је песникиња вођена адском птицом,

често на размеђи светова, свога сопства и светске несреће. Слутње нестајања, ефемерности и неповрата постају извесност, кад се чини да све постаје бивше и далеко, када се прошли живот претвара у сени и привиде, а круг живовања прети затварањем.

*Ноћас ће мене ветар да однесе
у време таме у давни свет наднесен
над спирални вртлог сенки и тишине
утопљеног сна и вечне празнине.*

(Ноћни ветар)

Непорецива мучнина старења, спознаја живота као неостварености, запитаност о остатку икаквог трага или је остатак само земни прах, инатно буди порив да се памћењем (што дуже) сачува сопствено постојање. Све се памти (још): детињство, младост, зраке радости и стални немири, уздрхтали сни и потонули несни, самоубилачки трени и оцвали дани.

Сан је у поезији Вере Б. Мајске неисцрпни пртљак успомена. Посезањем за сном песникиња покушава да премости танану границу између надстварног и стварног. У њој борави збирка снова, неокрњена, у свеопштем пропадању земних ствари. Кроза сан се призивају давно одбегле драге душе. У сан опет долазе. У сну само обитава Утопија у којој сваке ноћи усни Сунце. Сном се путује, дисовски, ка сеновитој кући, препуној утопљених душа. Снови повремено буду и фантазмагорично лебдеће поигравање. У сну се може да проснева и неки светлији свет, у коме нема места за

поовску уклету птицу, нити за њено стално кљуцкање на окна.

Мотив оностраности могао се уочити и у пређашњем стваралаштву Вере Бранковић Мајске. Варирајућа линија раздвајања овога и онога света у песникиње је лако пребрисива. Свет у коме смо и онај што само слутња јесте, оба постају простор нестварни. Порука из оностраног прихвата се поистовећивањем. Поход нечије душе са онога света, у облику жутог лептира симболише удвајање лирског субјекта:

*овај свет живих мени није стваран
сва сам згрчена у бивању туђем.*

Тескоба стварнога света узрокује и тескобу тела. На жалост, знано је, од себе се не може побећи, чак и кад одраз у огледалу покаже непрепознавање или празнину.

Двојност бића, у контрастној слици између оног што се живи (насукани сплав и кукавне сени) и оног што је просневано (плави лептир сред цвећа), уз релативност бивших дана, исказана је метафоричко алегоријским увођењем двојника. Удвојени глас усмерава на емотивну и мисаону сложеност лирског субјекта. Тај глас, та друга страна у њему не нуди одступницу, већ појачава унутарњи немир.

Колико год је у Мајске, искуственом зрелошћу дато, све неповрат, а једино бескрајност траје, колико год њен стих био омотан тамним сенима меланхолије, не може се рећи да песникиња подлеже ауто-

деструкцији. Има у њеној поезији дискретне жеље да као птица феникс оживи, полети, напусти аветне сени и празнину таме, да се из света сенки врати у светлост и ведрину. Нојева барка потопа Вере Бранковић Мајске јесте поезија. Макар да настаје у поподневни кишни дан. Макар да са муком савладава белину, да хвата реч која измиче.

Мајска из тихости твори фини лирски исказ, најчешће римован, али јој ни слободан стих није туђ. Чулним ефектима, визуелним и акустичним, гради убедљиве песничке слике. Символиком предметности постиже рефлексивну димензију а сновно асоцијативним повезивањем стварног и надстварног дубоку проживљеност.

И несанице, и снови мера су патње и разних упита. Душа је плаха, звезда далеко, песма је бесконачна. Помаже песникињи, свуноћ самој, да ослободи бол.

Кључем поезије Вера Мајска отвара невидљива врата.

Гордана ВЛАХОВИЋ

Вера Бранковић Мајска потиче из песничке породице. Рођена је 1942. године у Пожаревцу.

Појављивала се у периодици. Објавила је збирке песама: *Место где те нема, загледана у слободу, Водопад, Светлине, Душобоља, расечена јабука*, као и књигу кратких прича *камењар*. Заступљена је у више зборника и антологија поезије. О њеном стваралаштву писали су познати књижевни критичари, новинари, писци. Превођена је на стране језике. Члан је *књижевног клуба багдала и Удружења књижевника Србије*. Живи у Крушевцу као слободни уметник.

С А Д р ж А Ј

НОЋНИ ВЕТАР	5
ГРОМ.....	6
ВАН ВРЕМЕНА	7
РАСЦВЕТ ПРАЗНИНЕ.....	8
ЖУТИ ЛЕПТИР	9
ПОПОДНЕ, КИША	10
МОГ ОЦА ДУША.....	11
ДУШЕ СВЕТИ	12
САЊАЈ МЕНЕ САЊАЈ.....	13
МЛАДЕНОВА СЛИКА	14
СНИМАК УТОПИЈЕ	15
У БЕСТРАГИЈИ.....	16
НАД НЕБЕСКИМ ГРАДОМ	17
СВАКЕ НОЋИ УСНИМ СУНЦЕ.....	18
КУЋА У СНУ	19
КАМИЧАК СРЕД БАШТЕ	20
ОГЛЕДАЈУЋИ СЕ У НОЋИ	21
ЧУВАР ТИШИНЕ.....	22
ВЕЧНО ЧЕКАЊЕ.....	23
САЊАРИЈА.....	24
ЗБОГОМ КРИЛАТИ ДЕЧАЦИ.....	25
СТВАРНИ САН	26
ПЕСМА ИСПОД СВЕТА.....	27
КЉУЧ	28
ПРАХ.....	29

СТАРЕЊЕ	30
МОЈ ПОРТРЕТ НАДА МНОМ.....	31
ОБЛАК ДАВИД	32
О ПУСТИЊИ ПЕСМА	33
ХУМКА НА ХОМОЉУ.....	34
ТЕ ВЕЧЕРИ	35
ОНИМ СТАРИМ МОСТОМ	36
ТРАГАЧ.....	37
ВЕЧНИ ПОСМАТРАЧ.....	38
ИЗ ХУМКЕ	39
СВЕ ПАМТИМ.....	40
<i>НЕПРОЛАЗНА БОЉКА ЖИВОТА .....</i>	<i>41</i>
<i>О АУТОРУ .....</i>	<i>45</i>

Вера Бранковић Мајска
СВЕ ПАМТИМ

Издавач
„Беловоде прес“ - Нова реч плус
Пожаревац

за издавача
Синиша Ристић

рецензент
Гордана Влаховић

корице
Дејан Лукић

Прелом
Радмила Живковић

Штампа
„Графика СИМИЋ“

Тираж
300